
Ucronies

Autor:

Data de publicació: 28-12-2022

Una ucrònia és una reconstrucció de la història sobre dades hipotètiques. És a dir, llançar-se a l'aventura de respondre a què hagués passat si... Això és el que han fet els editors de Desperta Ferro amb la història de Roma en un volum que han mantingut en màxim secret i que desembarca als quioscos aquest dimecres. Repetim: no és una innocentada, sinó un rigorós exercici d'història contrafactual signat per historiadors consagrats i especialistes en l'Antiguitat. "Un joc intel·lectual", defensen en un text editorial, "que a més serveix per il·luminar per què les coses van succeir com van succeir".

Una ucrònia és una reconstrucció de la història sobre dades hipotètiques. És a dir, llançar-se a l'aventura de respondre a què hagués passat si... Això és el que han fet els editors de Desperta Ferro amb la història de Roma en un volum que han mantingut en màxim secret i que desembarca als quioscos aquest dimecres. Repetim: no és una innocentada, sinó un rigorós exercici d'història contrafactual signat per historiadors consagrats i especialistes en l'Antiguitat. "Un joc intel·lectual", defensen en un text editorial, "que a més serveix per il·luminar per què les coses van succeir com van succeir".

Juli Cèsar va morir decapitat en la guerra de les Gàl·lies

UCRONIA: Noves interpretacions suggereixen que el conqueridor romà no va morir assassinat als Idus de març de 44 aC, sinó que va perdre la vida anys abans combatent els gals.

Realitat: Cap historiador contemporani de Cèsar esmenta l'execució de Vercingétorix, es dubtava des de l'antiguitat que hagués estat assassinat i es pensava que Vercingétorix es va beneficiar, com el seu predecessor el rei Bituitos, d'un règim de llibertat a Roma. Hauria viscut els seus últims anys en una vil·la i no en un calabós, per acabar executat sota la pressió del Senat contra la voluntat de Juli Cèsar.

Després de trenta dies d'encercament, ja no queden provisions als rebosts de l'oppidum d'Alesia. L'esperança s'esfuma també del cor de Vercingétorix, el jove noble avern que encapçala la rebel·lió de les tribus gales a l'hivern de 53/52 aC contra la presència romana, contra un indoblegable i astut procònsol anomenat Juli Cèsar. El cau es nega a prolongar la resistència recurrent al canibalisme, com proposa un dels seus sequaços, i otea contínuament l'horitzó a la recerca d'una salvació que no arriba, fins que finalment ho fa com si fos un mil·lenari propiciat pels déus: amb un gegantí exèrcit de 8.000 genets i 250.000 infants cabalga amb el seu cosí al capdavant cavalca

Els dos primers intents per travessar les impressionants línies defensives romanes —una doble circumval·lació de 17 i 22,5 quilòmetres amb campaments, forts i torres reforçades amb pous, trinxeres i estakes afilades— han estat repel·lits. Però l'aixopluc de la nit arreplega una nova oportunitat. Al nord d'Alesia, on el riu Rabutin desemboca a l'Ose, s'ha identificat un punt flac protegit per dues legions. Vercingétorix ordena des de dins una sèrie d'arremeses en diferents punts com a element distractor. El veritable atac, el de la força auxiliar, es llança amb ferocitat contra l'enclavament assenyalat.

La situació és crítica. Les sis cohorts que Juli Cèsar ha enviat al comandament del seu millor oficial, el llegat Tito Labieno, tampoc aconsegueixen frenar la nombrosa ostatge gala. Reuneix un grup de genets i infants i es llança a la batalla, però en la melé de metalls i sang que es desencadena és abandonat per aquesta dèria de la guerra que li havia concedit tants triomfs i tanta fama. L'invencible militar cau abatut per 23 ferides. Vercasivelauno, que lidera l'envestida, es jacta d'haver donat mort al gran enemic. Altres fonts diran que va caure amb menys honra, quan tractava d'escapar presa del pànic.

[Un emperador romà desconegut surt a la llum gràcies a la troballa d'una moneda d'or]

Les restes mortals de Cèsar s'exhibeixen ara en un santuari al poblat fortificat arvern de Corent. D' un maniquí en fusta penja la seva corassa, el gladius i diversos pilum i escuts. El trofeu es corona amb una escena macabra: el cap del procònsol ensorrat sobre una pica. Així ha acabat la seva prometedora carrera militar. Roma no ha pogut culminar la conquesta de la Galia.

Aquest relat no és una innocentada, sinó una de les ucronies que articulen l'últim volum de les revistes de Desperta Ferro. Perquè la història va poder haver ocorregut així perfectament: el risc que va adoptar Juli Cèsar en dirigir personalment els seus homes en ple fragor dels combats va poder haver sigut definitiu. Però era un geni en el pla bèl·lic i el vermell de la seva capa, com presumiria en els seus Comentaris sobre la guerra de les Gal·les, va desconcertar els gals, que van acabar patint una duríssima derrota. Vercingétorix es va arrossegar davant seu i va entregar les seves armes. Alesia va ser una fita en la biografia del futur dictador romà.

Portada d'"Ucronies".© Proporcionat per El Español

Una ucrònia és una reconstrucció de la història sobre dades hipotètiques. És a dir, llançar-se a l'aventura de respondre a què hagués passat si... Això és el que han fet els editors de Desperta Ferro amb la història de Roma en un volum que han mantingut en màxim secret i que desembarca als quioscos aquest dimecres. Repetim: no és una innocentada, sinó un rigorós exercici d'història contrafactual signat per historiadors consagrats i especialistes en l'Antiguitat. "Un joc intel·lectual", defensen en un text editorial, "que a més serveix per il·luminar per què les coses van succeir com van succeir".

Les ucronies —un terme encunyat el 1857 pel filòsof francès Charles Renouvier en una obra que reescribia la història d'Europa des del regnat de l'emperador Marc Aureli fins al segle IX— estan tan ben armades que combinen aquest desenvolupament alternatiu dels fets històrics amb les narracions de les fonts clàssiques o les dades recaptades per les investigacions arqueològiques.

Un exemple d'aquesta minuciosa reconstrucció és la moneda d'or que il·lustra aquest text: una fictícia estàtera que hauria estat encunyada per Vercingétorix en l'anvers de la qual es representa un guerrer amb cota de malla i espasa al cinto que subjecta amb la seva mà dreta un carnyx i un estendard en forma de porc senglar, i amb l'esquerra una testa decapitada, la de Juli César, com es pot inferir per la llegenda CAESAR MARVOS, "César muerto". S'hauria trobat precisament entre els vestigis d'aquest santuari de Corent.

[Van ser les elits i no els bàrbars: una novedosa (i provocadora) caiguda de l'Imperi romà]

Els temes que aborden els diferents articles de la revista analitzen què hagués passat si Alexandre Magne hagués derrotat Roma —segons aquesta versió, en el famós mosaic d'Issos, de Pompeia, són els romans i no els perses els que sucumbeixen davant les falanges macedòniques—, si els cartaginesos haguessin triomfat en la decisiva batalla de la Segona Guerra Púnica de Metauro (207 aC), si una coalició celtíbero-lusitana arriba a aixafar les legions, si les dones romanes haguessin pogut participar en la vida política amb el seu vot, si l'Imperi mai arriba a entrar en decadència i desaparèixer o com hagués estat un món sense cristianisme, entre d'altres. Els autors són el catedràtic Fernando Quesada Sanz o els doctors David Soria Molina, Patricia González Gutiérrez, Alberto Pérez Rubio o José Soto Chica, a més d'altres reputats especialistes.

Els lectors habituals de Desperta Ferro es trobaran en aquestes pàgines els elements habituals que imprimeixen un segell extra de qualitat a tots els seus continguts: els mapes detallats, les minucioses descripcions de les peces arqueològiques i les acolorides il·lustracions que permeten un viatge al passat molt més real, encara que en aquesta ocasió es tracti d'una aventura més virtual que mai.